

Annika Hellberg
Granskningsenheten

Dnr: IAF 2020/296

Finansdepartementet

Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35)

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) tillstyrker betänkandets förslag. IAF bedömer att förslagen har goda förutsättningar att bidra till att minska de felaktiga utbetalningarna och förebygga den brottslighet som drabbar välfärdssystemen.

Övergripande synpunkter

IAF har inget att invända mot betänkandets förslag om att inrätta en myndighet för utbetalningskontroll med uppdrag att stödja och följa statliga myndigheters och arbetslöshetskassors arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. IAF delar betänkandets bakgrundsanalys och instämmer i att det krävs långsiktighet, kontinuitet och ett sammanhållet kontrollarbete för välfärdssystemen som helhet. De felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen beräknas uppgå till omfattande belopp, närmare 3 procent av de totala utbetalningarna. Det finns därmed goda skäl att inrätta en funktion med uppdrag att utföra systemövergripande riskanalyser och kontroller för att minska de felaktiga utbetalningarna. Det är angeläget att detta arbete får stå i fokus utan att konkurrera med andra arbetsuppgifter.

Enligt IAF bör förslagen som omfattar de utbetalande myndigheterna gälla även för arbetslöshetskassorna i så hög utsträckning som möjligt.

Arbetslöshetsförsäkringen är en viktig del av det samlade välfärdssystemet. År 2020 beräknas arbetslöshetskassorna betala ut närmare 26 miljarder kronor. IAF anser att det är angeläget att arbetslöshetskassorna involveras i arbetet med att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Även om förslagen innebär en ökad arbetsbörda för arbetslöshetskassorna anser IAF att det är motiverat för att den samlade kontrollen av välfärdssystemen ska bli bättre.

IAF menar vidare att det är angeläget att de beslutande myndigheterna och arbetslöshetskassorna även i framtiden fortsätter sitt arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. Det är därför viktigt att den föreslagna myndigheten blir ett komplement och stöd till befintliga myndigheter och arbetslöshetskassor. IAF stödjer i första hand huvudförslaget (kapitel 9.9) att tillföra nya medel för att finansiera den föreslagna myndigheten. Skälet till det är att IAF ser en risk för att de beslutande myndigheternas pågående

Annika Hellberg
Granskningsenheten

Dnr: IAF 2020/296

Finansdepartementet

kontrollarbete prioriteras ned om deras förvaltningsanslag minskas. IAF anser att det är av stor vikt att berörda myndigheter och arbetslöshetskassors pågående kontrollarbete upprätthålls och vidareutvecklas.

Ett system med transaktionskonto för statliga utbetalningar från välfärdssystemen (kapitel 5)

IAF är positiv till att ett system med transaktionskonto införs för hantering av utbetalningar från de statliga välfärdssystemen och Skatteverket. Ett sådant system skulle innebära en överblick över välfärdssystemens utbetalningar och ge förutsättningar för en effektiv hantering och kontroll av statliga utbetalningar.

IAF noterar dock att det i betänkandet saknas ett resonemang om arbetslöshetskassornas anslutning till systemet med transaktionskonto. Att ansluta även arbetslöshetskassorna skulle, enligt IAF, skapa bättre möjligheter att överblicka samtliga utbetalningar och potentiella konflikter mellan olika utbetalningssystem. Det är därför angeläget att förutsättningarna för att ansluta arbetslöshetskassorna till transaktionskontosystemet utreds, så att även de kan anslutas så snart eventuella hinder har undanröjts.

Särskilt uppdrag att samverka om felaktiga utbetalningar (kapitel 9.7.1)

IAF ser positivt på förslaget att Myndigheten för utbetalningskontroll får i uppdrag att särskilt samverka med Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Skatteverket i syfte att motverka felaktiga utbetalningar. IAF vill framhålla vikten av att tydliggöra att samverkan även ska ske med arbetslöshetskassorna på lämpligt sätt.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2021 flera satsningar för att motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetsmarknadspolitiken. Som en del i denna satsning föreslås IAF få ett utökat anslag om 5 miljoner kronor årligen för att motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen. Av den anledningen menar IAF att Myndigheten för utbetalningskontroll även ska samverka med IAF.

Annika Hellberg
Granskningsenheten

Dnr: IAF 2020/296

Finansdepartementet

I detta ärende har generaldirektör Peter Ekborg beslutat. Annika Hellberg har varit föredragande i ärendet. I arbetet med och vid beredningen av ärendet har även Jonas Eriksson och Emma Lagerström deltagit. I den slutliga beredningen av ärendet har även enhetschef Annelie Westman deltagit.

Peter Ekborg
Generaldirektör

Annika Hellberg
Utredare